

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2473

Vragen van het lid **Groothuizen** (D66) aan de Ministers van Justitie en Veiligheid en van Financiën over *het bericht «Amsterdam stoot Londen van de troon als Europees handelscentrum»* (ingezonden 26 februari 2021).

Antwoord van Minister **Hoekstra** (Financiën), mede namen de Minister van Justitie en Veiligheid (ontvangen 23 april 2021).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Amsterdam stoot Londen van de troon als Europees handelscentrum»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u op de hoogte dat de Londense kapitaalmarkt te kampen heeft met zwaar verontreinigde geldstromen door witwasproblematiek?²

Antwoord 2

Ik ben bekend met de berichtgeving over dit onderwerp. De berichtgeving waar naar verwezen wordt betreft de Londense kapitaalmarkten waar de Britse toezichthouder de Financial Conduct Authority toezicht op houdt. De Autoriteit Financiële Markten (AFM), verantwoordelijk voor het toezicht op de Nederlandse kapitaalmarkten, geeft aan zelf geen signalen hierover te hebben anders dan uit de berichtgeving.

¹ RTL Nieuws, 11 februari 2021, «Amsterdam stoot Londen van de troon als Europees handelscentrum», <https://www.rtlnieuws.nl/economie/beurs/artikel/5214009/amsterdam-londen-handel-aandelen-brexite-handelscentrum-financial>

² The Economist, 11 oktober 2018, «London's financial flows are polluted by laundered money», <https://www.economist.com/leaders/2018/10/11/londons-financial-flows-are-polluted-by-laundered-money>

Vraag 3

Wat betekent de shift van Londen naar Amsterdam, waardoor de aandelenhandel in Amsterdam meer dan verviervoudigd is, voor de mate van aanwezigheid van fout geld op de Nederlandse kapitaalmarkt?³

Antwoord 3

Het is van groot belang dat de integriteit van ons financiële stelsel wordt bewaakt en beschermd. De in Nederland geëxploiteerde handelsplatformen en hun exploitanten staan onder toezicht van de AFM. Voor de zogenoemde georganiseerde handelsfaciliteiten (OTF's) en multilaterale handelsfaciliteiten (MTF's) geldt dat zij onder de reikwijdte van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) en daarmee onder direct integriteitstoezicht van de AFM vallen voor de transacties die zij uitvoeren. Voor de zogenoemde gereguleerde markten, zoals bijvoorbeeld Euronext, geldt dat zij niet onder de Wwft vallen. Toegang tot deze gereguleerde markten is gereguleerd. De leden die de uiteindelijke transacties hierop uitvoeren moeten aan bepaalde eisen voldoen om toegang te verkrijgen. Zo geldt voor Europese partijen dat zij vallen onder de Europese anti-witwasregelgeving. Leden van buiten de EU moeten daarvoor een vrijstelling of een derdelandvergunning hebben; ook hiervoor moet worden voldaan aan de eisen van de Europese anti-witwasrichtlijn. De AFM geeft daarom aan dat hiermee mogelijke witwasrisico's voldoende ondervangen zijn en dat er hiermee voldoende zicht bestaat op deze risico's. Het is uiteraard denkbaar dat bij grotere handelsstromen een groter aantal marktmanipulatie- of witwasincidenten plaatsvindt. Bij de AFM zijn tot dusver geen signalen bekend over toegenomen witwaspraktijken als gevolg van de toegenomen handelsvolumes.

Vraag 4

Bent u het eens met de mening dat het risico bestaat op een grotere instroom van fout geld op de Nederlandse kapitaalmarkt door deze shift gezien de reputatie van Londen als witwas hoofdstad? Zo ja, wat kan Nederland hiertegen doen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

De Minister van Justitie en Veiligheid en ik geven het tegengaan van witwassen al langer een zeer hoge prioriteit. Zoals ik bij het antwoord op vraag 3 aangaf kunnen grotere handelsstromen inderdaad betekenen dat daarmee een groter aantal marktmanipulatie- of witwasincidenten plaatsvindt. Het is belangrijk dat toezicht en opsporing kunnen inspelen op veranderende omstandigheden als deze. In het plan van aanpak witwassen dat in juni 2019 aan uw Kamer is gestuurd zijn de maatregelen die daarvoor worden genomen weergegeven.⁴ Periodiek hebben wij uw Kamer geïnformeerd over de voortgang van dat plan.⁵ Een groot aantal van de aangekondigde maatregelen is opgepakt en afgerond. Uiteindelijk moet dit ertoe leiden dat criminaliteit niet loont en er minder geld wordt witgewassen in Nederland. Witwassen is veelal een grensoverschrijdend probleem en behoeft zodoende, naast nationale, ook grensoverschrijdende maatregelen om het inherent internationale karakter beter te adresseren. Wij zetten ons daarom in Europees verband in voor meer harmonisatie van de wetgeving tussen de lidstaten, de introductie van een Europese toezichthouder en een ondersteunings- en samenwerkingsmechanisme voor EU Financial Intelligence Units.

Vraag 5

Hielden de Nederlandse financiële intelligence autoriteiten rekening met een dergelijke shift toen de actieve lobby gaande was om Londense instellingen naar Amsterdam te halen als gevolg van de Brexit? Zo ja, wat waren de risico's? Zo nee, waarom niet?

³ Financial Times, 10 februari 2021, «Amsterdam ousts London as Europe's top share trading hub», <https://www.ft.com/content/3dad4ef3-59e8-437e-8f63-f629a5b7d0aa>

⁴ Kamerstuk 31 477, nr. 41.

⁵ Kamerstuk 31 477, nrs. 50 51 en 53.

Antwoord 5

Al vroeg in het proces heeft de AFM rekening gehouden met de verschuiving van een deel van de kapitaalmarkt van Londen naar Amsterdam als gevolg van de Brexit. Ten aanzien van de witwasrisico's geldt dat iedere financiële onderneming of marktexploitant die zich in Nederland vestigt, moet voldoen aan alle vergunningseisen en doorlopende toezichteisen. Dit houdt onder meer dat financiële ondernemingen of marktexploitanten hun poortwachtersfunctie moeten uitoefenen. Op grond daarvan dienen zij voor elke relatie cliëntenonderzoek te verrichten en doorlopende controle op de relatie uit te oefenen. Voor gereguleerde markten geldt dat witwasrisico laag is omdat de handel op deze platformen openbaar plaatsvindt en de partijen actief op deze platformen dienen te voldoen aan anti-witwasregelgeving.

Vraag 6

In het FD was op 23 februari jl. te lezen dat de FIOD nog steeds geen directeur heeft, bent u het eens met de mening dat de FIOD niet zonder leiding kan nu Amsterdam door Financial Times is uitgeroepen tot «vroegste winnaar van de Brexit» en de grootste kapitaalmarkt is van Europa? Zo ja, wat gaat u eraan doen om te zorgen dat de FIOD «up & running» is om zijn rol op de grootste Europese kapitaalmarkt te verwezenlijken?⁶

Antwoord 6

De FIOD beschikt sinds 1 februari 2021 over een interim- algemeen directeur, die met een team van vijf directeuren leiding geeft aan de FIOD. De FIOD verwacht de positie van de algemeen directeur binnen een termijn van een half jaar structureel in te kunnen vullen. Met circa 1500 medewerkers werkt de FIOD dagelijks aan het tegengaan van fiscale en financieel-economische criminaliteit. Daarbij wordt onder meer werk gemaakt van signalen die de FIOD bereiken vanuit het toezicht op de financiële markten. Het toezicht op financiële instellingen (zoals banken en verzekeraars) en het financiële systeem is belegd bij DNB en de AFM. Zij houden onder meer toezicht op de naleving van de Wet op het financieel toezicht en de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme door financiële instellingen.

Vraag 7

In het artikel van het FD valt te lezen dat insiders «een bepaalde behoudendheid» lezen in het functieprofiel van de nieuwe directeur van de FIOD, kunt u hierop reageren? Bent u het ermee eens dat juist op het gebied van financiële intelligence en opsporing veel innovatie moet plaatsvinden om criminelen bij te blijven? Zo ja, hoe komt dit naar voren in het functieprofiel van de nieuwe directeur?

Antwoord 7

De FIOD heeft in de aanpak en het tegengaan van fiscale en financieel-economische criminaliteit de afgelopen jaren veel op het gebied van innovatie en digitalisering van de opsporing geïnvesteerd. Er is voortdurende aandacht voor innovatie, dat een wezenlijk en bestendig onderdeel vormt van de werkwijze van de FIOD. Dit element verandert niet met de komst van een nieuwe algemeen directeur. In het functieprofiel van de algemeen directeur is aangegeven dat hij of zij een verbinder moet zijn en in staat tot samenwerking met nationale en internationale organisaties, binnen en buiten de overheid. Die focus op samenwerking is essentieel voor de verdere ontwikkeling van de ingezette koers van de FIOD met betrekking tot effectiviteit en innovatie.

Vraag 8

Bent u het ermee eens met dat de Nederlandse overheid een grote verantwoordelijkheid draagt, nu Amsterdam het stokje van Londen heeft overgenomen als grootste kapitaalmarkt, inzake de bestrijding van corrupte geldstro-

⁶ Het Financieele Dagblad, 23 februari 2021, «Fiod kan maar geen geschikte directeur vinden», <https://fd.nl/economie-politiek/1374889/fiod-kan-maar-geen-geschikte-directeur-vinden-nxb1caiGcY2u>

men? Zo ja, waaruit blijkt dat verantwoordelijkheidsgevoel van de Nederlandse overheid?

Antwoord 8

Zoals gezegd is het voorkomen van witwassen een zeer hoge prioriteit van het de Minister van Justitie en Veiligheid en van mij. Een toename van het volume van aandelen en obligaties die op handelsplatformen in Nederland worden verhandeld, kan tot gevolg hebben dat Nederland aantrekkelijker wordt voor foute geldstromen. De AFM zet actief in op het witwastoezicht dat bij haar belegd is. De AFM voelt daarbij een grote verantwoordelijkheid en ze bouwt aan betere internationale samenwerking via toezichtcolleges. Daarnaast blijft het kabinet inzetten op de eerdergenoemde beleidsmaatregelen tegen witwassen en corrupte geldstromen.

Vraag 9

Kunt u de vragen apart beantwoorden?

Antwoord 9

Ja.